

Plan van Aanpak Omgevingsvisie Midden-Drenthe

1. Aanleiding: Omgevingswet

Het opstellen van een omgevingsvisie komt voort uit de Omgevingswet die naar verwachting in 2021 in werking treedt. Voordat we ingaan op de omgevingsvisie, eerst wat informatie over de Omgevingswet zelf.

De Omgevingswet is onderdeel van de stelselherziening van het omgevingsrecht. Het huidige stelsel van relevante wet- en regelgeving voor de leefomgeving is complex, versnipperd en onoverzichtelijk. Het kan belemmerend werken voor duurzame ontwikkeling en initiatieven. De samenleving vraagt om modernisering en integrale afwegingen. Modernisering van het omgevingsrecht is daarom volgens het kabinet noodzakelijk. Met de komst van de Omgevingswet worden regels vereenvoudigd, gebundeld en meer in samenhang met elkaar gebracht. Dit leidt tot een verdergaande integratie van wet- en regelgeving van verschillende beleidsvelden. Geen 26 wetten meer, maar één.

De belangrijkste doelen van het wetsvoorstel voor de Omgevingswet zijn:

- Bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, en
- Doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

De Omgevingswet heeft als afgeleide van deze doelstellingen vier belangrijke verbeterdoelen:

- Vergroten inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak voor de inwoners
- Samenhangende benadering van leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving
- Vergroten bestuurlijke afwegingsruimte
- Versnellen en verbeteren besluitvorming rondom vergunningen

Doelstelling van de Omgevingswet is dat het makkelijker wordt om ruimtelijke projecten te starten. Regels op het gebied van omgevingsrecht worden gebundeld én vereenvoudigd. Hierdoor kan er bijvoorbeeld meer ruimte voor maatwerk geboden worden, echter hierbij is het wel van belang dat we de lokale afwegingsruimte benutten.

Met de Omgevingswet wil het kabinet beter aansluiten op:

- de samenhang tussen verschillende plannen en activiteiten voor ruimtelijke ordening, milieu en natuur;
- duurzame ontwikkelingen;
- de verschillen tussen regio's;
- aansluiting bij Europese regelgeving;
- meer ruimte voor particuliere initiatieven.

2. De omgevingsvisie, wat is het?

Een van de instrumenten uit de Omgevingswet is de omgevingsvisie (op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau). De omgevingsvisie kan worden gezien als de opvolger van de gemeentelijke structuurvisie. Ze is richtinggevend voor de toekomstige ontwikkeling van Midden-Drenthe. Het belangrijkste verschil tussen de structuurvisie en de omgevingsvisie is het integrale karakter van de omgevingsvisie. De omgevingsvisie is geen optelsom van verschillende beleidsterreinen, maar vormt een integraal, samenhangend, document dat verwoordt *wat voor gemeente we willen zijn*. Dit betekent dat alle componenten van de visie onderling op elkaar moeten worden afgestemd, zodat er één allesomvattende visie ontstaat voor de leefomgeving.

Het begrip fysieke leefomgeving geeft aan dat het om meer gaat dan alleen de ruimtelijke aspecten. Zo betreft het in ieder geval bouwwerken, infrastructuur, watersystemen, bodem, lucht, landschappen, natuur, cultuur erfgoed en werelderfgoed.

Een omgevingsvisie bevat in ieder geval:

- a) Een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving,
- b) De hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkelingen, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied,
- c) De hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid."

3. Kansen nieuwe omgevingsvisie Midden-Drenthe

Zoals hiervoor aangegeven kent onze gemeente op dit moment de structuurvisie Midden-Drenthe. Deze is vastgesteld in juni 2012 en heeft een reikwijdte tot 2030. In principe kan deze nog een aantal jaren mee.

De Omgevingswet treedt in 2021 in werking. Om deze wet op een soepele manier te implementeren is het belangrijk om de basis op orde te maken. Dat begint met het opstellen van een nieuwe integrale visie: de Omgevingsvisie.

De omgevingsvisie maakt het mogelijk een overgang te maken van de huidige toelatingsplanologie naar uitnodigingsplanologie. Van gemeenten wordt een open houding verwacht: We zoeken naar de "ja". De omgevingsvisie geeft een beeld van de gewenste ontwikkelrichting van de gemeente en geen blauwdruk van de gewenste ontwikkelingen.

Deze visie zal onder meer als input dienen voor nieuwe ruimtelijke vragen.

Met de Omgevingsvisie Midden-Drenthe willen we meer bereiken dan het invulling geven aan het instrument omgevingsvisie conform de Omgevingswet. We willen de kansen benutten die een omgevingsvisie geeft om ons strategische vermogen te versterken, de kwaliteiten te vergroten, de samenwerking met onze inwoners te professionaliseren en binnen onze organisatie een integrale aanpak verder te stimuleren. En dat alles gericht op een toekomstbestendig Midden-Drenthe dat hiermee blijvend kan aansluiten bij de veranderende samenleving.

4. Doelstelling Omgevingsvisie Midden-Drenthe

Doelstelling is een uitnodigende en verbindende omgevingsvisie die door onze inwoners, bedrijven en andere organisaties wordt gedragen. De Omgevingsvisie Midden-Drenthe geeft op hoofdlijnen richting aan de gewenste ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van de gemeente en een beschrijving van de gewenste ontwikkeling per gebied (kernopgave) en de wijze waarop de gemeente uitvoering wil geven aan de Omgevingsvisie. Hierbij worden de kernkwaliteiten van de gemeente opnieuw geformuleerd.

De visie is ook een instrument voor de gemeente om zich te profileren op regionaal en provinciaal niveau.

We beogen met de Omgevingsvisie Midden-Drenthe:

1. een (echte) integrale visie door de verbinding van sectorale opgaven (dit vraagt om vernieuwing van het huidige beleid);
2. die zich richt zich op een heldere leidende ambitie en een selectief aantal verbindende opgaven;
3. aan te sluiten bij een veranderende samenleving. Dit doen we in lijn met ons dienstverleningsprogramma de 3 D's. We doen dat door Dichtbij, Duidelijk en Daadkrachtig te zijn.
4. Een visie die focust op kernwaarden en waar nodig gebiedsgerichte uitspraken doet;
5. Een visie die we samen met de strategische partners en inwoners van onze gemeente ontwikkelen.

5. Opzet van de omgevingsvisie van Midden-Drenthe

Hieronder wordt aangegeven welk traject we doorlopen bij de totstandkoming van de omgevingsvisie. Dit doen we in vijf stappen.

Stap 1: Voorbereidingsfase

Deze stap bestaat uit drie onderdelen:

a. Inrichten projectstructuur Omgevingsvisie

Hoe?

Interne werkgroep

Voor het opstellen van de omgevingsvisie richten we een werkgroep op.

Deze werkgroep is verantwoordelijk voor de voorbereiding, planning en inhoud van de Omgevingsvisie. Zij betrekken hierbij de vakinhoudelijke collega's en de rest van de organisatie. Aan de werkgroep nemen ook raadsleden deel.

Wanneer? september 2018

Resultaat? Projectstructuur ingericht

b. Inventarisatie beleidsplannen

Hoe?

De werkgroep inventariseert welke beleidsstukken geheel of gedeeltelijk opgaan in de omgevingsvisie.

Wanneer? oktober 2018

Resultaat? Overzichtsdokument actuele beleidsplannen.

c. Opdrachtverstrekking extern bureau/deskundige begeleiding.

De omgevingsvisie is een nieuw instrument. Alle beleidsterreinen moeten samenwerken, naast de inbreng van de raad. Ook willen we zoveel mogelijk inwoners betrekken bij het opstellen van de visie. Om die reden is de voorkeur om ons dit proces te laten begeleiden door een extern bureau. Ook voor de digitalisering van de omgevingsvisie is externe begeleiding noodzakelijk.

Hoe? Offertes opvragen en gesprekken met de gevraagde bureaus.

Wanneer? oktober 2018

Resultaat? Opdracht verstrekt aan een extern bureau

d. Opstellen Plan van Aanpak participatie en communicatie.

Een belangrijk onderdeel van het opstellen van de omgevingsvisie is dat we inwoners, raad, college, ketenpartners, de organisatie en andere belanghebbenden zoveel mogelijk willen betrekken. Om die reden is het noodzakelijk om een plan van aanpak op te stellen. In dit plan van aanpak is ruimte voor afstemming met andere participatie-trajecten die lopen (bv duurzaamheid).

Hoe? De werkgroep stelt een plan van aanpak hiervoor op.

Wanneer? oktober 2018

Resultaat? Plan van aanpak participatie en communicatie

Resultaat stap 1 voorbereidingsfase: werkgroep ingericht, beleidsplannen geïnventariseerd, een extern bureau opdracht gegeven en een plan van aanpak participatie en communicatie.

Stap 2: Analyse fase

Deze stap bestaat uit drie onderdelen:

a. In beeld brengen Trends & Ontwikkelingen

Inzicht geven in de trends en ontwikkelingen die spelen. Deze trends en ontwikkelingen zijn grotendeels de aanleiding voor het opstellen van een nieuwe omgevingsvisie. Trends en ontwikkelingen waar we rekening mee moeten houden zijn bijvoorbeeld: veranderingen in bevolkingsopbouw, verdere verduurzaming van de samenleving, sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in de agrarische sector.

Hoe?

De werkgroep brengt de trends en ontwikkelingen in beeld. En hierover gaan we in gesprek met onze belangrijkste overlegpartners.

De overlegpartners zijn onder andere de gemeenteraad, Dorpenoverleg Midden-Drenthe, RUD, LTO, welwozo-partners, GGD, Waterschappen, Provincie en de recreatiesector.

Wanneer? januari 2019

Resultaat? Document met inzicht in trends en ontwikkelingen.

b. Betrekken van de gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie

We willen de gemeentelijke organisatie betrekken bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie. Daar starten we mee door in gesprek te gaan met de volgende vragen:

- Gesignaleerde trends en ontwikkelingen. Herkent men dit?
- Wat is de identiteit van Midden-Drenthe: waar staan we voor als gemeente?
- Wat zijn de ideeën en ambities voor de toekomst. Wat vindt men belangrijk?
- Op welke manier kunnen wij invulling geven aan participatie binnen het fysieke domein?
- Welke verantwoordelijkheid hebben wij als overheid, waar overstijgt dit het individuele belang?
- Wanneer is sprake van gezamenlijke verantwoordelijkheid?
- Wanneer kunnen/moeten zaken volledig aan de maatschappij worden overgelaten?

Hoe? De werkgroep organiseert inspiratiebijeenkomsten.

Wanneer? januari 2019

Resultaat? Document met inzichten vanuit de gemeentelijke organisatie.

c. Betrekken van de samenleving

We willen onze inwoners betrekken bij de totstandkoming van de omgevingsvisie. Daar starten we mee door met onze inwoners in gesprek te gaan over de volgende onderwerpen:

- Gesignaleerde trends en ontwikkelingen. Herkent men dit?
- Wat is de identiteit van Midden-Drenthe: waar staan we voor als gemeente?
- Wat zijn de ideeën en ambities voor de toekomst. Wat vindt men belangrijk?

Hoe willen inwoners dat Midden-Drenthe er over 10 jaar uitziet? Hoe willen we dan samenleven en wat voor gevolgen heeft dat voor de fysieke inrichting van het gebied? Om de koers vast te kunnen leggen is het belangrijk om vast te stellen 'wie we zijn' en 'wat we belangrijk vinden' als gemeenschap.

Vragen die hierbij spelen zijn:

- Op welke manier geven wij invulling aan participatie binnen het fysieke domein?
- Welke verantwoordelijkheid hebben wij als overheid, waar overstijgt dit het individuele belang?
- Wanneer is sprake van gezamenlijke verantwoordelijkheid?
- Wanneer kunnen/moeten zaken volledig aan de maatschappij worden overgelaten?

Hoe? Het organiseren van inspiratieavonden op verschillende plekken in de gemeente en het inzetten van digitale mogelijkheden.

Wanneer? januari 2019

Resultaat? Document met ideeën van inwoners voor de toekomst van Midden-Drenthe.

Resultaat stap 2 analysefase:

Aan het eind van deze fase wordt een uitgangspuntennotitie opgeleverd. De inhoud ervan is gebaseerd op de verkregen informatie over trends en ontwikkelingen die belangrijk zijn voor Midden-Drenthe, aangevuld met de inzichten van de gemeentelijke organisatie en de samenleving.

In de uitgangspuntennotitie wordt beschreven hoe de rode draad van de omgevingsvisie eruit zou kunnen zien. Deze uitgangspuntennotitie is een eerste stap op weg naar een nieuwe omgevingsvisie.

Besluitvorming?

Gemeenteraad stelt uitgangspuntennotitie vast.

Wanneer? Maart 2019

Stap 3: Uitwerkingsfase – opstellen concept-omgevingsvisie

De uitgangspuntennotitie wordt uitgewerkt tot een concept-Omgevingsvisie.

In de concept-omgevingsvisie worden uitspraken gedaan op de schaal van de gemeente. Concrete kansen en opgaven worden benoemd. We onderzoeken of meerdere kwaliteiten en trends en ontwikkelingen gecombineerd kunnen worden tot thema's (ambities) en/of gebieden.

Hoe? De kerngroep stelt een concept-omgevingsvisie op.

Wanneer? juni 2019

Resultaat stap 3 uitwerkingsfase: Concept-omgevingsvisie is gereed.

Besluitvorming?

De concept-omgevingsvisie wordt door het college vrijgegeven voor inspraak en wordt ter opiniërende behandeling voorgelegd aan de raadscommissie / gemeenteraad.

Stap 4: Participatie fase ontwerp omgevingsvisie

De concept-omgevingsvisie is gereed en leggen we terug bij onze stakeholders en inwoners.

Hoe? Afhankelijk van de opkomst bij de drie inspiratieavonden organiseren we één of meerdere bijeenkomsten. Tijdens de bijeenkomsten geven we een presentatie over de concept-omgevingsvisie. Inwoners kunnen hierop reageren.

Wanneer? 3e kwartaal 2019

Resultaat stap 4 participatiefase: Een inspraaknota met reacties van inwoners en belanghebbenden op de ontwerp-omgevingsvisie.

Stap 5: Vaststellingsfase omgevingsvisie

De inspraaknota wordt waar mogelijk en/of noodzakelijk verwerkt in de omgevingsvisie en deze wordt ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad.

Wanneer? december 2019

Resultaat stap 5 vaststellingsfase: de omgevingsvisie Midden-Drenthe is vastgesteld.

Besluitvorming? Vaststelling Omgevingsvisie door gemeenteraad.

6. Financiën

Voor het opstellen van de Omgevingsvisie is budget nodig. Dit budget is noodzakelijk voor het inhuren van externe begeleiding, voor de digitaliseringsopgave van de omgevingsvisie en voor het inzetten van digitale ondersteuning (social media, gebruik van een app of iets dergelijks). Voor de implementatie van de Omgevingswet is in 2018 € 80.000,00 beschikbaar gesteld. Het budget wordt daarnaast ingezet voor transitiekosten invoeringsondersteuning, investering in cultuurverandering en het kunnen volgen van trainingen e.d.

Een richtbedrag voor het opstellen van de Omgevingsvisie is ongeveer € 50.000 tot € 75.000. Dit is richtinggevend. In dit bedrag zijn geen uren geraamd voor de inzet van personeel.

7. Dynamisch proces / werk in uitvoering

Van belang om te realiseren is dat het traject rondom de omgevingsvisie kan worden aangemerkt als een dynamisch proces. We komen vast dingen tegen die we nu nog niet kunnen voorzien en waarbij het nodig is om een wijziging in aanpak door te voeren. Op tijd bijsturen, opschalen of een pas op de plaats maken kan nodig zijn om een betere omgevingsvisie te ontwikkelen. Deze flexibiliteit is gewenst en nodig en willen we graag nu al benoemen.